

Záznam z 1. setkání PS pro čtenářskou gramotnost a k rozvoji potenciálu každého žáka

Datum a místo konání: 14. 9. 2022, Městská knihovna Mnichovo Hradiště, Turnovská 717

Zúčastnily se: Blanka Černá, Jana Jedličková, Helena Kaluhová, Romana Kolínská, Markéta Tomášová, Kateřina Vítová

Program:

- 1) Přivítání členů PS
- 2) Hodnocení činnosti PS v MAP II
- 3) Jak se MAP III odlišuje od projektu MAP II
- 4) Plán schůzek a témat pro MAP III
- 5) Další témata členů PS

1) Přivítání členů PS

V úvodu setkání pracovní skupiny přivítala Helena Kaluhová, staronová vedoucí PS, všechny přítomné členky a uvedla, že v novém projektu již nebude pokračovat Jana Kostková ze ZŠ a MŠ Klášter Hradiště nad Jizerou. Jana Rašínová ze ZŠ a MŠ Klášter Hradiště nad Jizerou byla v době konání setkání PS nemocná. Romana Kolínská již nepůsobí v MŠ Veselá, ale coby vychovatelka v přípravné třídě na ZŠ Na Celně v Mladé Boleslavi.

2) Hodnocení činnosti PS v MAP II

Markéta Tomášová poděkovala přítomným dámám za jejich dosavadní aktivní zapojení do činnosti projektu MAP I MH i MAP II MH. Došlo na shrnutí bohatých aktivit PS pro ČG v rámci MAP II MH (17. 9. 2018 – 16. 3. 2022).

14. 11. 2018	Setkání zájemců o členství v pracovních skupinách MAP II MH	
9. 1. 2019	1. PS pro ČG	
27. 2. 2019	2. PS pro ČG	
20. 3. 2019	Čtenářská dílna – pro děti, rodiče a knihovníky z ORP	ZŠ Klášter Hradiště nad Jizerou
20. 3. 2019	Setkání knihovníků z ORP Mnichovo Hradiště	ZŠ Klášter Hradiště nad Jizerou
26. 3. 2019	Seminář ČŠI – gramotnosti	
29. 3. 2019	Noc s Andersenem	Městská knihovna MH
2. 4. 2019	Čtenářský klub – O hodnocení a věcech souvisejících	
3. 4. 2019	Knihovnice v MŠ Klášter – povídání o knihách pro děti	MŠ Klášter Hradiště nad Jizerou
4. 4. 2019	Knihovnice v MŠ Klášter – povídání o knihách pro děti	MŠ Klášter Hradiště nad Jizerou
14. 5. 2019	3. setkání PS pro ČG	

22. 5. 2019	Komiksový workshop pro 6. ročník ZŠ Studentská a Sokolovská	ZŠ Studentská
22. 5. 2019	1. setkání vedoucích PS a místních lídrů	
1. 10. 2019	4. setkání PS pro ČG	
8. 10. 2019	Četba pro školáky	Městská knihovna MH
16. 10. 2019	Ondřej Horák – Proč obrazy nepotřebují názvy	ZUŠ MH
19. 11. 2019	5. PS pro ČG – Čtenářský inspiromat	
21. 11. 2019	Listování pro školy – Dračí polévka	ZŠ Studentská
4. 12. 2019	Zpravodajství – Jak se orientovat v médiích (Tomáš Titěra)	GMH
10. 12. 2019	Předvánoční snový čtenářský klub	GMH
10. 12. 2019	2. setkání vedoucích PS a místních lídrů	GMH
11. 2. 2020	6. PS pro ČG	
14.-15. 2. 2020	Rozvíjíme čtenářskou gramotnost s naučným textem	
18. 2. 2020	Tvorba pracovních listů – Klára Smolíková	Kafé Ořech
19. 2. 2020	Povídání o knížkách v MŠ Jaselská (třída Kytíčka)	MŠ Jaselská
20. 2. 2020	Nechytej mě za slovo! Hrátky s čertíci Dorkou	MŠ Jaselská a MŠ Mírová
23.-25. 2. 2020	Nakopněte svoji školu	Litomyšl
14. 4. 2020	7. PS pro ČG	
19. 5. 2020	3. setkání vedoucích PS a místních lídrů	Zahrada ZŠ Studentská
11. 8. 2020	Letní čtenářský klub	Zahrada (restaurace)
30. 8. 2020	Pohádkové putování aneb Knižka žije! – Lenka Hřibová	ZŠ Studentská
8. 9. 2020	Na hradě Bradě: Komiksem ke čtenářství	ZŠ Bakov nad Jizerou (2 třídy)
22. 9. 2020	8. PS pro ČG – Knihovna školám (pro učitele 1. a 2. stupně)	Městská knihovna MH
29. 9. 2020	9. PS pro ČG	
2. 10. 2020	Na hradě Bradě: Komiksem ke čtenářství	ZŠ Klášter Hradiště nad Jizerou (2 třídy)
15. 12. 2020	4. setkání vedoucích PS a místních lídrů	
26. 3. 2020	10. PS pro ČG	
29. 4. 2021	11. PS pro ČG	
9. 7. 2021	Čtenářský klub – putování krajinou	
3. 9. 2021	5. setkání vedoucích PS a místních lídrů	
5. 9. 2021	Haló, Jácíčku	Knihovna Kněžmost
21. 9. 2021	Listování – Švejk	Knihovna Kněžmost
5. 10. 2021	12. PS pro ČG – Knihovna školám	Městská knihovna MH
19. 10. 2021	13. PS pro ČG	
6. 11. 2021	Dětská knížka jako „vrátka“ do světa umění	DS Kohoutek
14. 12. 2021	6. setkání vedoucích PS a místních lídrů	
8. 3. 2022	14. PS pro ČG	
25. 4. 2022	Mordechaj + Husův dům	Knihovna Kněžmost
7. 6. 2022	15. PS pro ČG – společné setkání všech členů PS + 6. setkání vedoucích PS a místních lídrů	

MAP II MH navíc mnohdy na podnět členek PS nakupoval nové knihy do MAPí knihovničky. Zejména z aktivity Heleny Kaluhové vznikly výukové krabice pro učitele MŠ (logopedie, Perníková chaloupka, Červená karkulka) a ZŠ (vyjmenovaná slova, malá násobilka, lidské tělo, stromy).

3) Jak se MAP III odlišuje od projektu MAP II

Markéta Tomášová vysvětlila, jak se odlišuje stávající projekt MAP III MH od předchozího MAP II MH. PS pro ČG se zaměří na koordinaci aktivit škol a vzdělávacích zařízení a sdílení zkušeností při plánování aktivit spolupráce. Pro posun v rozvoji čtenářské gramotnosti je třeba, aby MAP naplánoval aktivity a procesy, které se v místě udrží. Spolupráce škol navzájem a spolupráce s dalšími vzdělávacími zařízeními je přitom základem úspěchu. Členové PS budou diskutovat, sdílet své zkušenosti, plánovat společný postup a zabývat se:

- rozvojem pre-gramotností dětí v posledním roce jejich docházky do mateřské školy,
- podporou žáků s potřebou podpůrných opatření,
- podporou nadaných žáků,
- podporou rozvoje potenciálu dětí a žáků mimo školní vyučování, např. rozvíjení základní gramotnosti prostřednictvím neformálního vzdělávání (tematicky zaměřené kroužky, kluby, kurzy, letní školy...) nebo přenos zkušeností s rozvíjením základních gramotností mezi školami a mimoškolními vzdělávacími institucemi včetně využití mentorů a koučů z mimoškolních vzdělávacích institucí ve školách či využití učitelů jako mentorů a koučů pro mimoškolní vzdělávání. Školská zařízení a mimoškolní vzdělávací a kulturní centra mohou poskytovat programy rozvíjející porozumění mluvenému a psanému textu, čtení s nečtenáři.
- vyhodnocením přínosu různých forem podpory pro vzdělávací výsledky žáků (např. aktivit realizovaných ve školách v rámci projektů šablon – čtenářské kluby),
- prolínáním čtenářské nebo matematické gramotnosti do jiných předmětů a jejich vlivem na zlepšování výsledků žáků,
- plánováním výuky, způsoby jejího vyhodnocování a možnostmi hodnocení pokroku žáků ve čtenářské gramotnosti,
- metodami rozvoje počátečního čtení i psaní a jejich vyhodnocením. Mohou být navrženy aktivity pro vzájemnou spolupráci škol a zapojena další vzdělávací zařízení, což umožní vedení škol, učitelům na 1. stupni ZŠ, ostatním vzdělávacím a rodičům společně se informovat o nových metodách podpory čtenářské gramotnosti, jako je splyvavé čtení, a metodách a přístupech, zapojujících do aktivit rodiče a například místní knihovny. Mohou být naplánovány například akce knihoven a škol podporující zapojení rodičů do čtení doma nebo zapojení knihoven jako místa pro mimoškolní domácí přípravu. Knihovny mohou školám pomáhat ve výběru a doporučování knih pro různé věkové skupiny nebo pořádat setkání nad zajímavými knihami. Vzdělávací a kulturní centra mohou pořádat diskuze s autory nebo zajímavými lidmi.

- využitím nových strategií plánování výuky a posilování vnitřní motivace učitelů – v kombinaci s používáním vhodných pomůcek pro podporu čtenářství a pisatelství u dětí a žáků apod.
- zajištěním kontinuity rozvoje čtenářské gramotnosti žáků a prostupnosti vzdělávacích stupňů od MŠ přes 1. stupeň až ke 2. stupni ZŠ.

Správně by se jednání PS měla účastnit ustálená skupina lidí (členů PS), v případě potřeby jsou na jednání přizváni hosté.

Představení nějaké (nové/inovované) metody/pomůcky/postupu, které by mohly být ve školách využívány; učitel z území, případně přizvaný odborník, který danou metodu/pomůcku/postup využívá, s ní seznámí členy případně přizvané hosty PS a po jejím představení, na základě společné diskuse přítomných, PS navrhne (naplánuje) opatření, která by v budoucnu byla v území realizována (tzn. naplánují např. systematické proškolení učitelů pro využívání této metody, konání workshopu, kde si vymění zkušenosti s jejím využíváním atp.). Tyto naplánované implementační aktivity budou výstupem práce PS, která bude doložena k ZoR. Jejich realizace ale bude možná až z výzvy OP JAK, nikoli v rámci MAP III OP VVV.

V rámci PS bude možné vytvořit podskupinu, která shromáždí informace k určité metodě/pomůcce/postupu (zda se v území ve školách využívá, nebo by o ni byl zájem), přizve si na své jednání odborníka, který jim metodu/pomůcku/postup blíže představí. Podskupina na základě získaných informací a dat připraví podklad pro jednání PS – návrhy, jak dále postupovat, jaká opatření by bylo žádoucí v území realizovat. PS návrhy podskupiny projedná a začlení do SR MAP, implementace navržených opatření ale bude až v rámci OP JAK, nikoli MAP III. Členy podskupiny musejí být vždy i členové PS.

Z každého jednání PS budou uvedeny závěry, výstupy, které z něj vzešly, a informace, jak bude se závěry/výstupy v rámci projektu dále pracováno.

4) Plán schůzek a témat pro MAP III

Celkem se členky PS pro ČG sejdou v rámci projektu 4krát. Toto je první setkání členek PS. Další bude následovat v úterý 27. září 2022, kdy proběhne akce Knihovna školám. Jedná se o aktivitu, která již bude 4. v pořadí – jde o úvodní setkání knihovnic s učitelkami ZŠ, z 1. i 2. stupně, na kterém se představí kvalitní a oceňovaná literatura pro děti a mládež. Kateřina Vítová, zaměstnankyně knihovny a zároveň místní lídr pro čtenářskou gramotnost, nabídne ke čtení kvalitní a zároveň pro děti zajímavé knížky z toho, co na dětské oddělení knihovny přibylo za poslední rok. Součástí setkání bude i diskuse o spolupráci škol a knihovny tak, aby jeho výsledkem mohlo být efektivní doplnění výuky českého jazyka a přispění k zlepšení vztahu dětí k literatuře.

Další setkání PS by mělo proběhnout v kalendářním roce 2023, v únoru či v březnu třetí setkání, v dubnu či v květnu pak setkání čtvrté, tj. poslední. Konkrétní datum konání PS bude domluveno e-mailem.

5) Další témata členů PS

Helena Kaluhová oznámila přítomným zprávu o vzniku přípravné třídy v ZŠ Bakov nad Jizerou, která je zcela naplněná (ovšem zájem byl mnohonásobně vyšší) a která přijímá přednostně děti s odkladem základní školní docházky a 5leté děti, které jsou napřed. Vyučující ve třídě je Markéta Tesaříková, speciální pedagožka.

Aktuálním tématem všech škol je nyní začleňování ukrajinských dětí do výuky.

Helena Kaluhová navrhuje pořídit z prostředků MAP IV knihy z nakladatelství Grada a následně k nim vytisknout i pracovní listy (<https://www.grada.cz/detsky-knizni-klub/dkk/ke-stazeni/>), které mohou učitelé velmi usnadnit práci). Jde o skvělý metodický materiál pro 1. stupeň ZŠ. Např. jde o knihy Veroniky Válkové na téma sv. Václava či 2. světové války atd.

Dlouho diskutovaným tématem byla spolupráce knihovny a základních a mateřských škol. Knihovnice mají o výuce ČJL na školách malé povědomí, paní učitelky knihovnu příliš nenavštěvují, o tom, co se ve školách čte, získávají knihovnice povědomí pouze z doporučené četby, kterou děti shánějí v knihovně. Skvělé je, pokud ve školách existují čtenářské kluby – mají úspěch i na druhém stupni (např. na ZŠ Sokolovská takto funguje paní učitelka Marcela Zahradková, která má velký přehled o dobré dětské literatuře, využívá i knihy doporučené knihovnou, jejichž seznamy jsou zveřejňované na webu projektu (<https://www.map-mh.cz/pracovni-skupina-pro-ctenarskou-gramotnost-a-k-rozvoji-potencialu-kazdeho-zaka-2/pracovni-skupina-pro-ctenarskou-gramotnost-a-k-rozvoji-potencialu-kazdeho-zaka/>)). Je škoda, že se do činnosti PS pro ČG opakovaně nedaří zapojit češtináře z 2. stupně ZŠ. Obecně stále příliš nefunguje pravidelné sdílení mezi kolegy (pouze na nařízení, směrnice a další řády), školy jsou zahlcené administrativou, skoro není čas ani na učení. Nicméně funguje, pokud přijede do školy nějaký odborní zvenčí a představí nějakou zajímavou metodu (např. dílny čtení).

Knihovnice uvedly, že vnímají to, že učitelky v MŠ hodně s dětmi čtou, téměř každý den, mnohdy více než rodiče. Markéta Tomášová se dotázala, zda existuje nějaký „standard“ pro výuku češtiny – zda všichni pedagogové využívají metody kritického myšlení či např. nabízejí svým žákům čtenářské dílny. Bylo by zajímavé tuto praxi v rámci ORP MH zmapovat a případně nabídnout aktivity na toto téma v rámci MAP IV. Stejně tak by bylo vhodné zjistit, jak by knihovna mohla usnadnit školám práci, co by jim mohla nabídnout. Ideální by byla pravidelná návštěva školních tříd v knihovně (nikoli pouze nárazová např. jednou za dva roky), ideálně od února do května, ne pouze v červnu. Je totiž znát, pokud přijdou děti do knihovny se svou třídou, mnohdy pak zajdou i individuálně, inspirují se od ostatních dětí, že si mohou knihy půjčovat a číst si je. Je pozdě začít děti „lákat“ do knihovny jako - náctileté, ideální je začít již v MŠ a pokračovat v ZŠ. Knihovna nabízí programy hlavně pro 1. stupeň, mají i pro MŠ, po těch druhostupňových není poptávka. Ve velkých knihovnách mají přímo zaměřeného jednoho pracovníka na programy pro -náctileté děti, mají mnohdy i speciálně vybavené místnosti s vlastním architektonickým řešením pro tuto věkovou skupinu (jde o mezistupeň mezi dětskou a dospělou literaturou, dětské oddělení je do 15–16 let). Knihovna nabízí úspěšný program pro MŠ, který chce zachovat i do budoucna (seznámení dětí s tím, že je tu knihovna, můžou si tu půjčit knížky, je to tu prima). Romana Kolínská poukázala na to, že je mnohdy knižní fond v MŠ již

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

zastaralý – dle knihovnic může mít i organizace v knihovně průkazku, takže si může půjčit nějaký soubor knih k danému tématu (např. na téma jaro). Stačí se s knihovnicemi domluvit, k jakému tématu a pro jak staré děti knihy mají vyhledat, a pak si pro knihy přijít. Totéž se samozřejmě týká i učitelek v ZŠ. Obecně největší problém je přimět děti, aby četly, motivovat je. Knihovnice se po programech snaží brát si děti stranou, bavit se s nimi, doporučit jim vhodnou knihu. Zajímavou motivací je strom lístkovník: kdo něco přečte, lístek s názvem knihy a jejím autorem pověsí na strom.

V závěru knihovnice zkonstatovaly, že chtějí být i nadále součástí projektu MAP, pomohlo jim to dostat se do širšího povědomí škol, navázat spolupráci. Nicméně stále postrádají hlubší navázanost na druhý stupeň ZŠ či nižší stupeň víceletého gymnázia.

Záznam vypracovala: Markéta Tomášová

